

2015-03-19

Dnr 2015/72

Regeringskansliet (Finansdepartementet)
Att. Lars Gavelin
103 33 Stockholm
fi.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian Värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (Ds 2015:2)

Fi2014/4584

Nedan följer Riksgäldskontorets ("Riksgälden") remissyttrande över promemorian Värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument ("promemorian").

Övergripande synpunkter

I princip innehåller det remitterade förslaget endast anpassningar av svensk rätt till EU-rättslig lagstiftning om förbättrad värdepappersavveckling inom EU och om värdepapperscentraler som trädde ikraft i september 2014. Flera av de rättsliga områden som påverkas av förslaget berör Riksgäldens olika verksamhetsområden men eftersom EU-rätten genom förordning har allmän giltighet och till alla delar är bindande och direkt tillämplig för Sverige, så innehåller förslaget i huvudsak endast tekniska anpassningar som Riksgälden inte har något att invända mot.

Riksgälden är för sin verksamhet beroende av en fungerande värdepappersavveckling och hastiga förändringar i infrastrukturen för sådana tjänster kan bli mycket kostsamma för staten. Riksgälden utgår därför ifrån att övergången till det nya regelverket avseende auktorisation av värdepapperscentraler sker på ett sådant sätt att avvecklingstjänster hela tiden kan tillhandahållas den svenska marknaden.

Riksgälden som kontoförande institut

Ett förtydligande om Riksgäldens registreringsåtgärder såsom varande kontoförande institut kan ändå vara på sin plats. Enligt 3 kap. 2 § första stycket lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument får Riksgälden som kontoförande institut endast vidta registreringsåtgärder för egen räkning (se promemorian s. 241).

Motiven till Riksgäldens roll som kontoförande institut finns i prop. 1992/93:206 sidan 33ff, som utgör förarbetet till ändring i den nu upphävda aktiekontolagen (1989:827). Syftet med att göra Riksgälden till ett kontoförande institut var att möjliggöra en fortsatt tillämpning av kontorets emissionsteknik utan inblandning av någon mellanhand. Rätten att vara kontoförande institut knyts i lagens förarbeten till Riksgäldens verksamhetsområde och

innebär att Riksgälden ska kunna emittera sina egna statspapper, utan att behöva ta hjälp av någon mellanhand.

På sidan 249 i promemorian ställs en fråga om det är motiverat att behålla den särskilda kategori av kontoförande institut som endast får göra registreringar för egen räkning. Man konstaterar kortfattat och utan vidare motivering att så bör vara fallet.

Riksgälden agerar dock som kontoförande institut även med andra värdepapper än de kontoförda skuldinstrument som Riksgälden emitterar (statsobligationer, realobligationer och statsskuldväxlar). När staten exempelvis sålde sitt innehav av Nordeaaktier 2013 var det Riksgälden som, på uppdrag av regeringen, registrerade försäljningen direkt i värdepapperscentralen. Även när Riksgälden säljer andra finansiella instrument inom ramen för statsskuldförvaltningen, exempelvis bostadsobligationer, sker det genom att Riksgälden agerar som kontoförande institut och registrerar sina försäljningar direkt i värdepapperscentralen. Dessa försäljningar är ändå att betrakta som registreringar för egen räkning, även om det inte är värdepapper som utgivits av Riksgälden, eftersom Riksgälden utför registreringar av värdepapper som innehas av svenska staten. Riksgäldens agerande torde också kunna jämföras med exempelvis en koncernmedlem som enligt 21 kap. 2 § andra stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden i clearingverksamheten kan agera även för andra koncernföretags räkning.

Utländska skuldförvaltare som kontoförande institut

Såvitt gäller utformningen av 3 kap 1 § första stycket 1 punkten lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, får Riksgälden påpeka att statsskuldförvaltningens organisation skiljer sig länder emellan. I vissa länder handhas upplåning och förvaltning av landets centralbank, i andra av landets finansdepartement och i vissa av en särskild myndighet eller statligt bolag. Riksgälden har också en mängd uppgifter utöver statsskuld-förvaltningen, bl.a. är Riksgälden stödmyndighet enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut och föreslås av regeringen att bli resolutionsmyndighet enligt lagen om resolution.¹ Vad som avses i den föreslagna bestämmelsen torde vara utländska organ som förvaltar landets statsskuld. Riksgälden förslår därför att punkten utformas som följer (jfr artikel 1.4 [a] EMIR):

”...Riksgäldskontoret och utländska offentliga organ som i sitt hemland har i uppdrag att eller deltar i förvaltningen av statsskulden.”

Riksgälden har i övrigt inga synpunkter på promemorians förslag.

¹ SOU 2014:52 s.1058ff

I detta ärende har riksgäldsdirektör Hans Lindblad varit beslutande. Avdelningschef Johan Palm har varit föredragande. Backofficechef Karin Wernvall och jurist Jonas Opperud har deltagit i beredningen av ärendet.

Hans Lindblad, beslutande

Johan Palm, föredragande